

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Divi Bambergenses S. Henricvs Imperator S. Kvnegvndis
Imperatrix S. Otho Episcopvs**

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

VIII. Paralipomena ad vitam S. Henrici & S. Kunegundis, in quibus, præter alia, inest Innocentii III. Pontif. Bullæ de Canonizatione S. Kunegundis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41527

PARALIPOMENA AD VITAM S. HENRICI ET S. KVNEGVNDIS.

In Annalibus Bambergensibus manuscri-
ptis, de quibus dixi, ad calcem vitæ O-
thonianæ reperi hanc Bullam Innocen-
tij Tertij Pontif. Maximi de Canoniza-
tione S. Kunegundis.

Innoentius Episcopus seruus seruorum DEI,
venerabili fratri * Theumoni Episcopo, & dile-
ctis filiis Capitulo Babenbergenfi, salutem & A-
postolicam benedictionem.

* Thimo Epi-
scopus Bamb.
qui Othone
Largo succes-
sit.

Cum secundum Euangelicam veritatem nemo accendat
lucernam, & ponat illam sub modio, sed super candelabrum; ut
omnes, qui in domo sunt, videant: pius pariter est & iustus,
ut, quos Deus merito sanctitatis coronat & honorat in calis;
nos, venerationis officio laudemus & glorificemus in terris:
Cum ipse potius laudetur & glorificetur in illis, qui est lau-
dabilis, & gloriosus in sanctis. Pietas enim promissionem ha-
bet vitæ, quæ nunc est, & futura, dicente Domino per Prophe-
tam; Dabo vos cunctis populis in laudem, gloriam &
honorem: Et per se pollicente; Fulgebunt iusti sicut sol
in regno Patris eorum. Nam, ut suæ virtutis potentiam
mirabi-

Matth. 5.

1. Tim. 4.

Matth. 13.

mirabiliter manifestet, & nostra salutis causam misericorditer operetur, fideles suos, quos semper coronat in caelo, frequenter etiam honorat in mundo, ad eorum memorias signa faciens & prodigia, per qua prauitas confundatur haeretica, & fides Catholica confirmetur. Nos ergo, charissimi, quantas possumus, etsi non quantas debemus, omnipotenti DEO gratiarum referimus actiones; qui in diebus nostris ad confirmationem Catholicae fidei, & confusionem haereticae prauitatis euidenter innouat signa & miracula patenter immutans faciens eos coruscare miraculis, qui fidem Catholicam tam corde, quam ore, nec non & opere tenuerint.

Inter quos beata memoria *KYNEGYNDIS* Romanorum Imperatrix *Augusta*, quae degens olim in mundo, magnis meritis prepollebat; nunc, uiuens in caelo, multis coruscet miraculis, ut eius sanctitas certis indiciis comprobetur. Licet enim ad hoc, ut aliquis sanctus sit apud Deum in Ecclesia triumphante, sola sufficiat finalis perseverantia, testante Veritate, qua dicit; quoniam, Qui perseverauerit usque in finem, hic saluus erit: Et iterum; Ego fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae: ad hoc tamen ut ipse sanctus apud homines habeatur in Ecclesia militante, duo sunt necessaria; virtus morum, & virtus signorum, videlicet, merita & miracula, ut & haec, & illa sibi inuicem contestentur. Non enim aut merita sine miraculis, aut miracula sine meritis plene proficiunt ad perhibendum inter homines testimonium sanctitati: cum interdum angelus satana transfiguret se in angelum lucis; & quidam opera sua faciant, ut ab hominibus videantur. Sed & magi Pharaonis olim signa fecerunt; Et Antichristus tandem prodigia operabitur, ut, si fieri posset, in errores etiam inducantur electi. Verum, cum & merita sana procedunt; & clara succedunt miracula, certum praebent indicium sancti.

Matth. 10.
Apoc. 2.

Exod. 7.
Matth. 24.

sanctitatis; ut nos ad ipsius venerationem inducant, quem Deus & meritis precedentibus, & miraculis subsequentibus exhibet venerandum. Quae duo ex verbis Evangelistae plenius colliguntur, qui de Apostolis loquens aiebat; Illi autem perfecti praedicaerunt vbique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. Marc. 16.

Sanè cum ad audientiam bona memoria, Caelestini Papae, praedecessoris mei, merita & miracula praefata Imperatricis, vobis referentibus, peruenissent; ut ipse de illis notitiam conciperet certiore; inquisitionem eorum venerabilibus fratribus nostris Augustensi & Eistetensi, & bona memoria VVirtzburgensi Episcopis, & dilectis filiis Eboracensi, Lancheimensi, & Hailsbrunensi Abbatibus per Apostolica scripta commisit; post cuius obitum usq; adeò manifestari ceperunt, & multiplicari miracula, ut ex euidencia pariter & frequentia, sanctitas eius ab omnibus, quasi notoria praedicetur; sicut ex multis testimonialibus literis Episcoporum, Abbatum, Praepositorum & Principum, nec non & aliorum multorum nuper nostro extitit Apostolatu referatam.

Venientes igitur ad Apostolicam sedem ex parte vestra dilecti filij N. Abbas Michelueldensis, Gundelus Decanus, Cunradus Custos, Marcus Archidiaconus, Hermannus Subdiaconus maioris Ecclesiae vestrae, Lupoldus Diaconus S. Stephani, Burchardus Diaconus S. MARIAE, Henricus Presbyter S. Michaelis, Henricus Subdiaconus S. MARIAE, nobis & fratribus nostris humiliter supplicarunt, ut ex plenitudine potestatis, quam IESVS CHRISTVS B. Petro concessit, praenominatam Imperatricem Sanctorum Catalogo dignaremur adscribere, decernentes, eius memoriam inter sanctos ab Vniuersis fidelibus de cetero celebrandam: cum hoc sublime iudicium, ad eum tantum pertineat, qui est B. Petri successor & Vicarius IESV CHRISTI. Matth. 16.

Hh

Nos

Nos itaq. cognoscentes, quod hoc re verâ iudicium sublimius est inter cetera iudicia iudicandum, in ipsius examinatione plenariam volumus adhibere cautelam. Et ideo prenomatos Iurisiurandi religione constrinximus, ut puram nobis super hoc dicerent veritatem. Qui iurari dixerunt, quod, sicut ex celebri fama & solenni scriptura nouerunt, B. KYNEGUNDIS S. HEINRICO Imperatori fuit matrimonialiter copulata, sed ab eo non extitit carnaliter cognita. Unde, cum Dominus Imperator ageret in extremis; Principibus & parentibus inquit de illa; Qualem mihi eam assignastis, talem vobis eam resigno: Virginem eam dedistis, & Virginem reddo. Suam ergo Virginitatem Domino consecrauit, & seruauit intactam: ita quod, cum aliquando, instigante humani generis inimico, suspicio quadam contra ipsam fuisset exorta; ipsa, ut suam innocentiam demonstraret, super ignitos vomeres nudâ plantis incesit & processit illaesa.

Item sanctus Imperator HEINRICVS, & hac Imperatrix egregia KYNEGUNDIS de propriis facultatibus BABENBERGENSEM fundauerunt Ecclesiam & dotauerunt: quam, cum suis omnibus pertinentiis ex feruore deuotionis, quam ad Apostolicam sedem habebant, B. Petro Apostolorum Principi obtulerunt, annum ei censum, ad iudicium, quod Iuris sit Ecclesia Romana, soluentem. Sed & alia plurima beneficia piis locis, & venerabilibus Ecclesiis contulerunt, Christum sibi facientes heredem.

Hac & alia retulere de meritis, de miraculis afferentes, quod eis presentibus & videntibus, ad memoriam huius Virginis, caci visum, claudi gressum, muti Verbum, & surdi recuperauerunt auditum, aliisq. languoribus impetiti, frequenter & euidenter plenam consecuti sunt sanitatem: Et quod est mirabilis nouitatis, & noui miraculi; puluis de tumulo eius assumptus, sæpè conuersus est in frumentum.

Nos ergo de meritis & miraculis eius multis & magnis non solum testimoniis, sed & testibus certiores effecti; cum secundum Prophetam, laudandus sit Deus in sanctis suis; ^{psalm. 150.} de Fratrum nostrorum consilio & Pontificum multorum apud sedem Apostolicam existentium, ipsam Beatam Virginem KVN-EGVNDI M Catalogo Sanctorum adscripsimus, eiusque memoriam inter sanctos decreuimus celebrandam.

Quapropter vniuersitatem vestram monemus & hortamur in Domino, per Apostolica scripta mandantes; quatenus, quod nos solenniter & caute statuimus, vos humiliter, & deuote seruetis, ut meritis eius & precibus apud misericordissimum iudicem indulgentiam consequamur.

Collectam autem & alias orationes in commemoratione eius dicendas, edidimus, quas in hac pagina duximus subscribendas. *Oratio*: Omnipotens & misericors, DEVS, qui à gloria tua nullum excipis sexum, nullamque conditionem excludis, te suppliciter exoramus; ut, sicut Beatam KVN-EGVNDI Virgini tuæ post terreni culmæ Imperij cœlestis regni solium contulisti: ita meritis eius, & precibus, nobis quoque famulis tuis æternæ felicitatis præmia largiaris. *Per Dominum. Secreta*: Sacrificium laudis tuæ tibi, Domine DEVS noster, offerimus, tuam clementiam implorantes, ut, per huius Sacramenti virtutem, intercedente Beata KVN-EGVNDI Virgine tua, nos & à peccatis expedias, & à periculis tuarum. *Per Dominum. Complenda*: Sacramentum redemptionis humanæ, quod in honore Beatæ KVN-EGVNDIS obtulimus, tibi nos, Domine, reddat acceptos, ut per hoc, quod & accepimus ipsi de tuo, & suscepisti de nostro, in tui semper vniione viuamus: Qui cum Patre. *Datum Laterani, III. Nonas Aprilis, Pontificatus nostri anno tertio.*

EX IISDEM ANNALIBVS.

De S. Henrico.

HIA germen Saxonum; culmen Bavarorum; Palatinorum Rheni honor; Decus Germaniæ; Imperij gloria; Ecclesiæ singulare ornamentum; Et totius Orbis stupendum miraculum, Sacratissime Imperator HENRICE; te diligentes intuerere; & factis meritis & precibus; vt tui cultores fieri mereantur virtutum tuarum pro posse, imitatores; quatenus vestigiis tuis inhærentes, gaudeamus hîc tuo semper patrocinio; & tandem beato in cælestibus tuo consortio, Amen.

De S. Kunegunde Virgine & Imperatrice.

HIA mundi Domina; sed & CHRISTI ancilla; sæculi contemptrix, & religionis cultrix; viro nupta, sed Virgo immaculata; Sanctissima KUNEGUNDIS; te diligentes refoue; maternè te invocantes exaudi benignè; impetrando nobis peccatorum veniam, mentis & corporis salutem, contemptum terrenorum, cælestium desiderium; cordis & carnis castitatem; Dei timorem & amorem, finem felicem; & posthanc miserabilem vitam, perpetuæ beatitudinis gloriam, Amen.

Ex

Ex iisdem Annalibus.

Berhardus Bauariæ Dux sedis Babenbergensis nonus; vel secundum aliam computationem, decimus Episcopus, circa annum Domini M. C. XLVI. Hic anno Domini M. C. XL. VII. tertio idus Iulij corpus S. HEINRICI Imperatoris transtulit, magna adhibita solennitate; Eberhardo Archiepiscopo Salzbürgensi, & Hermanno Episcopo Brixinensi præsentibus, suamque autoritatem in ea re interponentibus.

In Notis ad Caput XXII. Vitæ S. Henrici retulimus ex Apographo Bambergensi causam, cur S. Henricus Imp claudicaret: quæ narratio lacunis non caret: quam ex Annalibus Bambergensibus à Schedelio exscriptis adscribam, vt planius intelligatur. Sunt etiam, qui afferunt, fide dignorum relatione comperit, hijs temporibus Henricum stupendo miraculo claudum effectum. Etenim aiunt fuisse Ecclesiam in concavitate Montis Gargani situatam, qua non ab homine edificata, neque per hominem dedicata, sed diuina potius operatione exstructa, vt creditum est, & consecrata fuit, vbi Angelorum concentus, singula quaque hebdomada, ab his qui digni habiti sunt, audiebatur. Ad quam cum orandi gratia Rex sanctus cum suis diuertisset, adueniente hora, qua Angelorum exercitus de more properandus erat, vir sanctus meritis suis exigentibus, vt exclusis alijs omnibus soli sibi remanendi daretur facultas. Quo deinde flexis genibus effususque lacrymis obnixius orante, vidit Angelorum copiosam multitudinem Templum sanctum ingredientem. E quibus duo maius altare repente stipabant, reliqua legione in modum fulguris coruscantis subsequente: E quibus vnus vti primas deducebatur: hunc ego Michaëlem Archangelum fuisse crediderim. Vidit deinde Angelorum Dominum in sua maiestate venientem, comitante sanctorum incredibili caterua. Demum inter psallendum textus sacri Euangelij ab vno Angelorum primùm Dominicæ personæ deosculandus datus fuit. Quo factò, innuit Angelo, vt Imperatori quoque retro in angulo latitanti, pacis osculum præberet. Vir autem sanctus ad tam insolitam diuinæ maiestatis & gloriæ visionem conterritus, suspicere non audebat, Angelus hoc videns, femur Henrici leuiter tangens, ait; ne timeas electe Dei, velociter surge, atque hoc signum pacis diuinitus tibi transmissum suscipe.

Hh 3

Eg

Ex ea autem hora semur sancti Regis, contactu Angeli, ita marcere cepit, ut post hoc nunquam claudicare desierit, tametsi in primis rectus incedere consueverit. Simile beato Iacobo antiquo tempore accidisse, sacris scripturis traditur. Aiunt præterea huius miraculi testimonio imaginem sancti Regis ante fores cathedralis Monasterij positam esse lapillo sinistro pedis in signum claudicationis supposito, quod adhuc exeuntibus ad dextram patet.

IN HISTORIAM SE-
 QUENTEM DE VITA ET RE-
 BVS GESTIS HENRICI
 Imperatoris.

Accipimus eam Vienna ab antiquitatis studiofissi-
 mo indagatore Domino SEBASTIANO TENC-
 NAGEL. Ad marginem codex hunc titulum præ-
 ferebat. Vita Henrici primi Imperatoris ab
 Adelboldo Episcopo Traiectensi, ut creditur, conscri-
 pta. Vbi vocula, ut creditur, scrupulum iniscit, num hæc
 sit illa ipsa vita cuius Adelboldus, seu Adelboldus Auctor fuit;
 quem tamen res gestas S. Henrici literis consignasse testifica-
 tione Sigeberti in Catalogo virorum illustrium, & Trithemij
 in simili opere illustrium virorum per Germaniam, certum ex-
 ploratumq; habetur. Audi Trithemij verba.

Adelboldus Episcopus Traiectensis ex Monacho
 Ordinis Diui patris Benedicti, &c. vir in diuinis scri-
 pturis studiosus & eruditus, atque in secularibus literis
 egregie doctus, ingenio subtilis, eloquio disertus, vita
 & conuersatione præcipuus, & ob eas virtutes in Cu-
 ria

ria S. Henrici Imp. magno in precio habitus. Scripsit nonnulla haud contemnendæ lectionis opuscula, quibus nomen suum posteris notificavit. Equibus exstat vita & gesta eiusdem sancti Imp. Henrici lib. I. De laudibus S. Crucis lib. I. De laudibus quoque S. MARIE lib. I. Varios etiam sermones in laude Sanctorum edidit, & alia multa tam metro; quàm prosa, quæ ad notitiam meam non venerunt: Moritur sub Conrado Imp. II. Anno Domini MXXVII. Indiæ. X. Episcopatus sui Anno XIIIX. V. Kalend. Decembris. *Hæc Trithemius. Sed siue hæc sit ea, quam Adelboldus scripsit Vita, siue non; illud optandum erat; ut mutila non esset.*

Sed damus quod possumus: quando non licet quod volumus.

§

VITA